

Отново по бойния път на Първа българска армия

От площада пред храм-паметник „Св. Александър Невски” в София на 1 май започна автопоходът на група ветерани от Втората световна война, запасни и резервисти по пътя на Първа българска армия. Инициативата, която се превръща в ярко изразена родолюбива традиция, бе посветена на 73-тата годишнина от победата над хитлерофашизма и на 6 май – Ден на храбростта и празник на Българската армия. За четири дни участниците трябваше да посетят българските военни гробища в Сърбия, Хърватия и Унгария.

Автопоходът бе организиран от Министерството на отбраната и военно-патриотичните съюзи. Делегацията се водеше от заместник-командира на Сухопътни войски бригаден генерал Валери Цолов, директора на дирекция „Социална политика“ в МО Иво Антонов, Радослав Симеонов и Илияна Дамянова от дирекцията. В състава бяха ветераните доц. д-р Софи Пинкас, полковник от запаса Николай Георгиев - Шмайзера, полковник от запаса Георги Христов, Трифон Ковачев, Любен Ризов и Димитър Митев. Те са на възраст между 90 и 97 години. С тях бяха заместник-председателят на Съюза на ветераните от войните на България полковник от запаса Петър Пандурски, председателите на областни организации в Сливен, Ямбол, Благоевград, Търговище и Кърджали полковник от запаса Николай Тодоров, полковник от запаса Красимир Вълев, Елена Икономова, Елка Николова и Ани Иванова.

Представителите на СОСЗР се водеха от председателя генерал от резерва Златан Стойков и неговия заместник генерал-майор от запаса Васил Върбанов. В групата имаше още членове на Съюза на военноинвалидните кооперации, Сдружение „За честта на пагона”, Българската авиационна асоциация, Клуб „199“ и

Сдружението на бившите сини каски „4 май“. С тях пътува и полковник от запаса професор Димитър Минчев – председател на Националната комисия по военна история.

Първата церемония бе край Ниш,

Република Сърбия. Почетена бе паметта на 2015 български офицери и войници, загинали в различни краища на бивша Югославия в първата фаза на участието ни в заключителния етап на Втората световна война, които са погребани в костницата край сръбския град. Участваха генералният консул в Ниш Едвин Сугарев, Николай Колев – пълномощен министър, консул и Христо Христов – консул. За героизма на българската войска в първата фаза от участието ѝ във Втората световна война говори Иво Антонов. Той призова да помним тези, които отдадоха живота си за победата над фашизма. Това историческо място ни изпълва с гордост, но и с отговорност да бъдем достойни последователи на героите, каза още г-н Антонов. По-добре е да помълчим пред паметта на загиналите и да се опитаме да се съизмерим с техния подвиг, посочи Едвин Сугарев. Той специално се обърна към ветераните, за да им благодари за участието във войната и към всички, заради тяхното поклонничество.

За съжаление за пореден път се убедихме, че видът на този мемориал костница „Ледената стена“ не прави добро впечатление и едва ли неговото състояние отговаря на героизма на българския войник! Дори състоянието се е влошило в сравнение с миналата година. Паднала е част от художествената мозайка, а другата е на път да се отлепи. Според генералния ни консул, местната власт има добро отношение. Потвърждение за това бяха венците и цветята от кмета на района и полицията. Друг е проблемът, отбеляза г-н Сугарев, че вече три години се мъчим да ремонтираме този паметник и все не успяваме да получим

разрешение от Министерството на труда и социалните грижи. Той не знае кои са причините, но се надява на успех в резултат на настъпили промени в това ведомство. Генералният консул прогнозира, че до следващото поклонение, което, ако се спазва традицията, трябва да бъде догодина по същото време.

Паметен ритуал край Вуковар

Там почиват 1027 български войници, офицери и доброволци, като 325 от тях са с неизвестни имена. Паметните плочи бяха осветени преди три години. Преди известно време е извършен ремонт на една от централната плоча под ръководството на военния ни аташе за Хърватия полковник Борислав Игов.

Военният церемониал се проведе под ръководството на директора на дирекция „Социална политика“ на МО Иво Антонов. В него участваха бригаден генерал Валери Цолов – заместник-командир на Сухопътните войски, посланикът ни в Загреб д-р Таня Димитрова, военният ни аташе, който отговаря за Хърватия полковник Борислав Игов, представителите на Министерството на отбраната на Хърватия, военнослужещи от армията на Хърватия, ръководители на местната власт, представителни на българската общност в района, ветерани от войните, офицери от запаса и резерва, дошли от България.

На паметните плочи бяха поднесени венци от името на посолството ни в Загреб и службата на военния аташе във Виена, министъра на отбраната, Щаба на отбраната, военно-патриотичните съюзи, министерствата на отбраната и на бранителите на Хърватия, кмета на Община Вуковар и българската общност в Хърватия. Панихида за загиналите български воители в боевете през Втората световна война на територията на Хърватия и Словения срещу войските на фашистка Германия отслужи архимандрит Атанасий, протосингел на Западно и Североевропейската митрополия.

От името на Министерството на отбраната Иво Антонов благодари на нашите хърватски приятели, които години наред се грижат за този мемориал и че винаги на тези чествания са заедно с пристигналите от България. След като поздрави участниците посланикът ни Таня Димитрова отбеляза, че благодарение на Иво Антонов преди три години бе изграден паметникът на българските герои. Тази война, подчерта бригаден генерал Валери Цолов, ни даде урок, че винаги в света ще има някой, който иска да пороби останалите и ще иска да доминира над тях. Участието ни в заключителния етап на войната, бе категоричен той, спомогна България да запази границите си от 1940 г. С особено възмущение заставам тук, каза доц. д-р Софи Пинкас, ветеран от войната, защото ние загубихме много наши другари. С болка в сърцето и сълзи в очите изживявам този момент, посочи още тя. Платихме с над 50 хиляди убити, ранени и инвалидизирани младежи, но стигнахме до победата, подчерта д-р Пинкас. Тя призова да няма повече война и да се борим за мир, за да живеят щастливо всички хора. Българската делегация и домакините положиха венци и на мемориала на загиналите бранители на Хърватия.

Посланикът ни в Хърватия д-р Таня Димитрова бе удостоена със заповед на министъра на отбраната Красимир Каракачанов с награден знак „За принос към МО“. Отличието връчиха директорът на дирекция „Социална политика“ Иво Антонов и заместник-командирът на Сухопътни войски бригаден генерал Валери Цолов. Генерал от резерва Златан Стойков удостои г-жа Димитрова с мемориален знак на СОСЗР.

Малко преди 18 ч. местно време същия ден през вторя ден от автопохода делегацията влезе в Харкан, Унгария. Преминаването на река Драва бе съпроводено със спомени за Дравската епопея от март 1945 г. В групата е 96-годишният полковник от запаса Георги Христов, който, като командир на минохвъргачно

отделение от 13-ти пехотен полк, си спомня тримесечната позиционна престрелка с немците. Той започва войната от Страцин, днешна Македония и стига до Алпите в Австрия.

Десетки карамфили за българските воители, погребани в Печ

В третия ден от автопохода посетихме петия по големина град в Унгария Пейч. Тук е основан първият университет в страната през 1367 г. В него годишно се обучават над 35 хиляди студенти. Ние обаче спираме пред градския гробищен парк. Дошли сме да почетем погребаните български воители, загинали през Втората световна война.

До преди две години имената на паметните плочи не се четяха. Сега не е така. С усилията на военния ни аташе за Унгария полковник Борислав Игов българската част от военните гробища е силно променена. За това му благодарихме още миналата година при традиционното посещение. Сега това сториха ветерани от Втората световна война, запасни и резервисти, които дойдоха тук водени от заместник-командира на Сухопътни войски бригаден генерал Валери Цолов и директора на дирекция „Социална политика“ на МО Иво Антонов. За половин година с български средства 33 гроба на 110 наши воители, сержанти и офицери са получили съвсем друг вид. Заедно с нас бе и посаникът ни в Будапеща Уляна Богданска.

Заупокойна молитва за загиналите български воители, бе отслужена от познатия ни архимандрит Атанасий. Трябва да помним тези, които отдадоха живота си за България и за Обединена Европа, каза той.

Положихме карамфили на българските гробове. Някои от групата намериха свои земляци, като генерал-майор от запаса Васил Върбанов – заместник-председател на СОСЗР и майор от

запаса Иван Омайски – председател на Клуб на ВМТ и ВТУ към СОСЗР.

Най-старият в групата е фелдфебел Трифон Ковачев от Сливен. По една или друга причина се оказва „най-младият“ ветеран в България. Едва преди месец и нещо получи удостоверението си за ветеран от войната. Това стана след дълга борба, казва председателят на Областната организация на Съюза на ветераните от войните полковник от запаса Николай Тодоров, макар че Трифон Ковчев е бил изстребител, водил е въздушни боеве заедно с Димитър Списаревски, охранявал е бомбардировачи. Но е излитал и кацал от България, което се оказало пречка, за да бъде признат дълги години за ветеран.

Рано сутринта поздравихме младото семейство Станка и Десислав Христови. Те почерпиха за 4-годишен щастлив семеен живот. Двамата са се отдали на благодорната кауза за изграждане на войнишки паметници в Трявна и Плачковци. В знак на благодарност са определени от Съюза на военноинвалидните кооперации за участие в автопохода.

Обновено е българското военно гробище в Харкан

След Пейч ветераните и членовете на военно-патриотичните организации посети най-голямото българско военно гробище в Унгария в Харкан. Проведе се възпоменателната церемония, съпроводена с полагане на венци и цветя, с активното участие на местната власт, духов оркестър и военнослужещи от унгарската армия и архимандрит Атанасий. Тук отново се срещаме с резултата от труда на военния ни аташе за Унгария. полковник Борислав Игов. Извършен е капитален ремонт. Военното гробище е обновено осезаемо. Малко по-късно на специално организирана церемония директорът на дирекция „Социална политика“ в МО Иво Антонов му връчи награден знак „За отлична служба“ – за офицери първа степен, с който

полковникът е удостоен от министъра на отбраната Красимир Каракачанов за активна родолюбива дейност. Заместник-командирът на Сухопътните войски бригаден генерал Валери Цолов връчи на посланика ни в Будапеща Уляна Богданска награден знак „За принос към МО“. Благодарности и подаръци имаше още за кмета на Харкан Томаш Бакшау и директора на гробищния парк в Пейч. Ген. Стойков връчи мемориален знак на СОСЗР на посланик Богданска.

Пред гробовете и паметните плочи на 1439 първоармейци, един югославски и 21 съветски бойци говориха Иво Антонов, посланик Уляна Богданска, бригаден генерал Валери Цолов, председателят на СОСЗР генерал от резерва Златан Стойков, директорът на дирекция „Военна памет“ във военното министерство на Унгария Януш Хорвет и Данчо Мусев от българската общност. Всички отбелязаха решаващата роля на българската войска за спиране настъплението на немците през март 1945 г. по време на известната в историята Дравска епопея.

Изложба за празника на българската армия на унгарска земя

В една от представителните зали на Общината в гр. Харкан, Унгария бе открита впечатляваща фотоизложба със снимки на български ветерани от Втората световна война. Тя бе посветена на предстоящия Ден на храбростта и празник на Българската армия и на Деня на победата.

Снимките са на световно известния фотограф художник Бахгет Искандер. Той бе поздравен от посланика на Будапеща Уляна Богданска, директора на дирекция „Социална политика“ на МО Иво Антонов, заместник-командира на Сухопътни войски бригаден генерал Валери Цолов и цялата група, която участва в автопохода по стъпките на Първа българска армия. Заместник-председателят на Съюза на ветераните от войните на България

полковник от запаса Петър Пандурски връчи на г-н Искандер символното шалче на организацията.

Сред участниците в церемонията имаше и герои на фотографа. На една от снимките бе полковник от запаса Николай Георгиев – Шмайзера, ветеран от Втората световна война. Изложбата, която предстои да бъде показана в София, става благодарение и на активността на д-р Йордан Бочков, председател на Българското самоуправление в град Кечкемет. През септември м.г. двамата бяха в България и със съдействието на ръководството на Съюза на ветераните от войните на България се запознаха с фронтови и правиха снимки.

Видяхме интересни фотографии на капитан далечно плаване Атанас Илев – председател на Съюза на възпитаниците на ВНВУ, ШЗО и РВГ, на подполковник от запаса Борис Гърнев, който е заместник-председател на Областния управителен съвет на Съюза в Пловдив. Друг герой на Бахгет Искандер – Илияна Дамянова от дирекция „Социална политика“ на МО, също бе на откриването.

Автопоходът завърши в Белград

В Белград групата ветерани, запасни и резервисти от автопохода по стъпките на Първа българска армия се радваше на вниманието от страна на посланика Радко Влайков, военния ни аташе полковник Милчо Игнатов и останалите членове на дипломатическото ни представителство.

В сръбската столица почетохме паметта на 33-а наши воители, чийто кости лежат в българското военно гробище в Белград. Паметникът е обновен с усилията на военния ни аташе в Република Сърбия полковник Милчо Игнатов. На него са изписани имената на български воители пленници, починали тук през 1919 и 1920 г. Такива паметници имаме в четири столици –

Букурещ, Белград , Виена и Будапеща. Те са строени от Министерството на войната през 1936 г. Тези герои са страдали повече в лазаретите и пленническите лагери.

В знак на благодарност за доброто отношение и отличната организация на похода полковник от запаса Петър Пандурски, Ели Кощрова и Ани Иванова връчиха на бригаден генерал Цолов символното шалче на Съюза на ветераните от войните и юбилеен медал, а на директора на дирекция „Социална политика“ в МО Иво Антонов - паметен подарък. Бригаден генерал Валери Цолов и Иво Антонов благодариха на участниците в похода по стъпките на Първа българска армия за проявеното родолюбие и издръжливост. Генерал от запаса Стойков удостои с мемориален плакет на СОСЗР посланик Влайков и полковник Игнатов. Те получиха и ветерански шалчета, а за благодарност Иво Антонов награди военния ни аташе с книгата за бойата слава и знамената на Българската армия.

Правим доста за подобряване състоянието на българските военни гробища на територията на Република Сърбия, подчерта г-н Влайков. Макар че е трудно на високо ниво вече има разбиране, каза той. На предстоящото посещение на президента Румен Радев ще бъде поставеено началото на възстановяването на военното гробище в Димитровград. По-късно ветераните и запасните участваха по покана на посланик Влайков в неговия прием за Деня на хробростта и празник на Българска армия. Събитието уважиха и над 30 посланици, акредитирани в Белград.